

NOVÉ ROLE MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V LOKÁLNÍM ROZVOJI

Projekt TL01000547 řešený s podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu na podporu aplikovaného společenského a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA.

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Doba řešení: 3/2018 – 10/2020

Výzkumný projekt „Nové role místních akčních skupin v lokálním rozvoji“ reaguje na plošné uplatnění komunitně vedeného místního rozvoje v rámci místních akčních skupin (MAS) na území ČR, na vznikající otázky budoucího nastavení fungování MAS a na nové výzvy a oblasti vhodné pro uplatnění metody Leader. Výsledky projektu budou využity při přípravě programového období EU 2021–2027, a také při zapojení MAS do řešení vybraných veřejných politik jako koncového koordinačního článku s hlubokou znalostí místního prostředí.

Projekt řeší zejména následující otázky a výzvy:

- V programovém období 2014–2020 došlo k významné vnitřní přeměně většiny MAS. MAS se z neziskových organizací vzniklých na podporu vybraných aspektů lokálního rozvoje venkova staly téměř plošným a stabilním článkem regionálního rozvoje (z jistého úhlu pohledu se MAS již pohybují na pomezí veřejného sektoru). Vznikají tak otázky kompetenční a personální stabilizace ve vztahu ke garantování stanovených administrativních úkonů. Problémem je např. nestabilita pravidel či personální poddimenzovanost. Je třeba rozhodnout o dlouhodobých úkolech MAS (viz nové oblasti pro činnost MAS). Je nutné systémově dořešit financování MAS.
- Dominantní činností MAS je funkce „grantové agentury“. Pod tlakem nastavení dotačního systému spojeného s fondy EU došlo k zúžení aktivit MAS na finančně podporovaná témata a došlo k omezení prostoru pro flexibilní řešení potřeb regionu. Principy metody Leader se zformalizovaly a okleštily na témata financovaná z EU fondů. Ve vztahu k profesionalizaci činnosti MAS je důležitou otázkou i uplatnění dobrovolnictví a návrat k neformální spolupráci.
- Vedle „tradičních“ témat MAS (spolupráce v rámci komunity, podpora drobného podnikání, kultura, tradice apod.) se objevují nové oblasti, kde je vhodné využít potenciálu MAS ke koordinaci a iniciaci. Jde např. o:
 - Školství – většinu místních akčních plánů rozvoje vzdělávání zpracovávají a garantují MAS. V úspěšně započatém procesu je vhodné pokračovat i po roce 2020.
 - Sociální oblast – stávající sociální služby zachycují pouze část potřebných osob. MAS může díky znalosti regionu být koordinátorem, iniciátorem, zprostředkovatelem (např. ve vztahu k činnosti Agentury pro sociální začleňování).
 - Oblast šetrného hospodaření v krajině – členy všech místních akčních skupin jsou zemědělci, takže MAS může přirozeně sloužit jako lokální platforma pro koordinaci aktivit a spolupráci ke zlepšení šetrnosti hospodaření a zlepšení stavu krajiny.
- Jednotlivé venkovské regiony jsou velmi různorodé. Při institucionalizaci MAS je nutné dát MAS větší prostor pro specifické nastavení svých procesů a k volbě tematických oblastí, kterým se bude věnovat. Důležité jsou kvalitní výstupy ve vztahu k vynaloženým prostředkům; MAS by však měly mít větší možnost volby podporovaných témat a cest ke zlepšení kvality života na venkově. S tímto potom musí být sladěny způsoby financování.

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Doba řešení: 3/2018 – 10/2020

Cílem řešení projektu je navrhnout **dlouhodobé role** místních akčních skupin a **témata vhodná k zastřešení** místními akčními skupinami s ohledem na principy metody Leader a princip subsidiarity a na tomto základě zformulovat **varianty fungování místních akčních skupin po roce 2020**.

Projekt napomůže ke zlepšení zajištění vybraných veřejných služeb na venkově a zlepšení podmínek života na venkově a k posílení a stabilizaci komunitního lokálního rozvoje včetně zvýšení efektivnosti dotační podpory v oblasti rozvoje venkova.

Výsledky projektu budou

- **doporučení k nastavení pravidel pro fungování MAS** po roce 2020, která budou promítnuta do příslušných směrnic a předpisů nelegislativní povahy (Hneleg),
- souhrnné **výzkumné zprávy se zhodnocením situace MAS a s argumentací** potřebných změn a nového nastavení pravidel (Vsouhrn, 4/2019, 12/2019, 10/2020)
- a **3 workshopy** (v roce 2018, 2019, 2020), které budou sloužit k projednání doporučených pravidel a k šíření podnětů ke zlepšení činnosti MAS.

Výsledky budou využity Národní sítí MAS ČR a místními akčními skupinami, ministerstvy podílejícími se na uplatňování komunitně vedeného místního rozvoje a na podpoře MAS, pracovními skupinami připravujícími programové období 2021–2027.

Navrhovaný projekt je řešen v období let 2018–2020 a bude zahrnovat zejména následující kroky:

2018

- ❖ **Zpřesnění východisek – identifikace hlavních problémů a výzev současného fungování MAS:** proběhne prostřednictvím obsahové analýzy existujících studií a strategických dokumentů, rozhovorů se zástupci místních akčních skupin a metodou Deplhi. Argumenty stojící u vzniku projektu budou prohloubeny ve spolupráci s hlavními aktéry uplatnění nástroje CLLD v České republice (workshop MAS, spolupráce s MMR, NS MAS ČR).
- ❖ **Zmapování zaměření a reálného výkonu činností MAS – dotazníkové šetření** mezi MAS s cílem zjistit oblasti, jimž se věnují mimo uplatňování nástroje CLLD; **rozbor** (dle **schválených Strategii CLLD** a dalších podkladů) výběru podporovaných témat v rámci CLLD – srovnání vybraných témat (aktivity, alokace) z možných témat.

2019

- ❖ **Rozbor sociálního kapitálu a sociálních sítí MAS – kvalitativní průzkum** s využitím participativních metod v pilotní skupině MAS formou případových studií: analýza formálních i neformálních kapacit MAS, způsob a míra zapojení jednotlivých členů MAS, srovnání složení členských základů MAS a identifikace souvislostí mezi sociálním kapitálem a způsobem fungování a tematickým zaměřením MAS.
- ❖ **Problémová a procesní analýza vybraných rozvojových témat** (oblastí, v nichž by mohlo dojít k posílení role MAS): školství, sociální služby, péče o krajinu apod.

2020

- ❖ **Návrh modelů fungování MAS** (hlavní role, organizační uspořádání, financování apod.).
- ❖ **Návrh přístupů MAS k řešení rozvojových témat v období 2021–2027.**

Průběžně

- ❖ **Spolupráce s aktéry ovlivňujícími nastavení podmínek pro MAS** – komunikace, setkávání, předkládání dílčích výsledků a doporučení k diskuzi, příprava podkladů.

Řešitel: GaREP, spol. s r. o., nám. 28. října 3, 602 00 Brno, garep@garep.cz, 607 268 183.

Doba řešení: 3/2018 – 10/2020

Harmonogram projektu

Aktivita	Období realizace	Popis	Výstupy
A1: Identifikace hlavních problémů a výzev současného fungování MAS	03/2018 – 11/2018	Obsahová analýza studií a strategických dokumentů MAS Řízené rozhovory s MAS Metoda Delphi	Přehled hlavních problémů MAS Podněty MAS ke zlepšení činnosti Workshop
A2: Zmapování zaměření a reálného výkonu činností MAS	07/2018 – 04/2019	Dotazníkové šetření mezi MAS Srovnání plánovaného a skutečného uplatňování CLLD Zhodnocení fungování MAS	Zhodnocení současné situace MAS Souhrnná výzkumná zpráva
A3: Zhodnocení vnitřních struktur a fungování MAS	01/2019 – 11/2019	Kvalitativní průzkum – rozbor sociálního kapitálu a sociálních sítí MAS a způsobů hospodaření (pilotní skupina MAS, formou případových studií)	Vyhodnocení kvalitativního průzkumu Workshop
A4: Problémová a procesní analýza vybraných rozvojových témat	05/2019 – 12/2019	Pokračování spolupráce s pilotní skupinou MAS Problémová a procesní analýza vybraných rozvojových témat	Identifikace oblastí k posílení role MAS a způsobů řešení Souhrnná výzkumná zpráva
A5: Návrh modelů fungování MAS	10/2019 – 10/2020	Vytvoření modelů pro různé typy problémů a potřeb MAS	Doporučení do směrnic a předpisů nelegislativní povahy
A6: Návrh přístupů MAS k řešení rozvojových témat v období 2021–2027	02/2020 – 10/2020	Identifikace oblastí k posílení role MAS a způsobů řešení Tvorba modelových přístupů	Souhrnná výzkumná zpráva
A7: Formulace komplexních doporučení	06/2020 – 10/2020	Shrnutí modelů a přístupů	Informační a metodické materiály Workshop